

ובש"ש שם זו כיוון שבטלה חוקה דמעיקרא, מדוע אין מעמידים על חוקה והשתא. ובשיעור ישר (ב,ד) פירש בשני אופנים, וע' גם בחו"א קג סק"ה; רטו סופ"ק; אה"ע פ,יח; קהילות יעקב טהרות סג,ב.

זוניחוש דלמא דם מאכולת הוא? אמר רב זираו אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת, ואיכא דאמר דחוק הוא אצל מאכולת. ויש לתמונה מדוע בנמצא על שלו הייבים בקרבן ומשמע מסימת הדברים שאפלו עבר זמן מרובה בין בעילה לקינות, ולמה אין לחוש שמא מאכולת באה עליי לאחר שבعل. ויש לדחוק ולומר כיון שעדיין שכבת ורע להה אין המאכולת באה עליי. ואין לחוש שמא נתמעכה על הסדין וממנו נתקנה בו – שdem מאכולת מועט הוא ואינו מתקנה מהסדין אלא נבלע בו (עפ"י רמב"ן).

זטחטו בירכה. לשון טיחה מצאנו על לחיצה, חבטה וסחיטה [כגון 'טו בכותל' (חולין קט):] 'שהיתה דבלת שמנה והיא נתווה' (ירושלמי כלאים); 'יהה חורש והטיח בסלע או בגדר (אהלות י,ב); 'הטיחו העלים זה בזו' (ספרא); 'להטיח את ראשו בכותל (aic"ר 'על אלה') וכן לשון מריחה ('אחר הטוח את הבית' (ויקרא יד), וכן בירושלמי יומה 'שחים אותו בבצק').

(ע"ב) **'זהו שאומרים עליו דודל הוא? היאך מניחין דברי הרב ושומעין דברי התלמיד?' ור'** חמא בר ביסא סבר, רב ריש מתיבתא הוא ושביחי רבן קמיה ומהדי **שמעתתיה** – אבל אלו נוקטים בעלמא שהלכה כרבבי יוסי כנגד רבינו, כפי שאמר רב ישמעאל (עפ"י ירושלמי תרומות ג,א ודמאי ב,א). וכן הוא מבוא התלמוד ל"ש הנגיד וסדר תנאים ואמוראים כא. [וע' בשו"ת מהרי"ל החדרות לח,ד שצדד מכח סוגיתנו שמא הלכה כרבי אפיילו מרבניו. ובענינו פסק הרא"ש וש"פ שטמאה מספק, והוא דעת רבוי יוסי כפר"ח. ואילו ברמב"ם (איסוב ד,יט) מבואר שפסק כרבי, כ"כ בדעתו בלקוטי הלכות].

'הכי קתני איזהו אחר זמן כדי שתושיט ידה...'. רשי פרש 'հסורי מהסרה והכי קתני'. ואילו שאר הראשונים פרשו שרבע חסדא מפרש דברי המשנה ללא החסרה; 'איזהו אחר זמן כדי שתרד...' – ככלומר זהו אחר הזמן שאמרנו שחיבים מספק, ופירש ואית התנא לא כדי ללמד שדוקא אם ירדה מהמטה ובדקה אין בועלה טמא לחכמים, הא כל זמן שלא שהתה כשייעור זהה אלא בדקה עצמה על המטה – טמאים מספק.

'איזהו אחר זמן, דבר זה שאל רב אלעוז ברבי צדוק לפני חכמים באושא, ואמר להם: **שמעו** כרבי עקיבא אתם אומרים שטמאה את בועלה – לפיך לא הוצרכתם לפרש שייעור של 'אחר זמן' כי גם לאחר מכן מטמאה את בועלה. וכך על פי שיש חילוק לעניין اسم תליי – יתכן שהם סוברים שאין חייבים אלא בכגון חתיכה ממשית חתיכות, לכך לא הוצרכו לפרש שייעור זה שאין בו נפקותא [ולא הוכיר זאת בשאלתו, כי אין לתמונה אם סוברים שפטור מasma תליי, אבל תמה אם נוקטים כרבי עקיבא שהוא דעת יחיד] (עפ"י רמב"ן. וער"ז).

דף טו

'נכnes להיכל ומקטיר קטרות'. יש לפרש מדוע הוכירו הקטרת קטרות – שלא תאמיר שאין מותר לו אלא ליבנס מפני שהרבנים מצוים שם והרי זה כספק טומאה ברשות הרבנים [וכמו שאמרו בפסחים יט

עורה רשות הרבים היא], אלא רשאי אף להקטיר קטורת והרי בשעת הקטורת הקטורת הכל פורשים מבין האולם למזבח (כדתנן ספ"ק דכלום וספ"ו דתמיד, וכן אמרו ביוםא מד). אם כן נחשב רשות היהיד ואעפ"י טהור – כי אין זה ספק כלל (עפ"י מפרשיהם; מהגר"א נבנצל שליט"א).

זותיפוק ליה דתוה בעל קרי? בשלא גמר ביאתו. יש מי שכתב לדורך שם גמר ביאתו, אפילו לא הוצאה ורע – טמא משומם בעל קרי (עפ"י משנה למלך בבית מקדש גג בסופו). וכבר דנו בדבר אחרים, והראו פנים לכאן ולכאן (ע"ע אגדות משה אה"ע ח"א עב שנשאר בא"ע). ולענין טבילה עורה יותר לומר שאפילו לא פליית ורע חייב טבילה, כי עיקר הטעם הוא ממש קלות ראש ולא ממש טומאה).

אמר ריש לקיש משומם רביה יהודה נשיאה: והוא שבא ומוצא בתוך ימי עונתה. הרמב"ן מפרש באשה שאין לה וסת קבוע או שיש לה וסת פחות משלשים יום [וכמماן אמר בסמור וסתות דרבנן שלך מותרת אעפ"י שעבר זמן וסתה] – אם עברו שלשים יום מראייתה הקודמת, יש לחוש שאתה ואינה בחזקת תורה, ואפילו אם נוקטים וסתות דרבנן.

ונתקט בדעת רשי" שמדובר באשה שיש לה וסת, והקשה על כך שאין סברא לחוש לעונה כל שלא הגיע עדין זמן וסת. ואם בר"ז. ויש מפרשים אף בדעת רשי" שכל שיש לה וסת מופלת משלשים יום, אינה חוזשת לעונה בגיןית (עפ"י רשב"א ור"א. ודעת הרשב"א שגם כבשיהם המובלעת בתוך שלשים ולא ראתה בשעת וסתה, אין בה דין פרישה ביום שלשים, וכ"ד מהרש"ל. ואילו בחו"ד (קפט סק"ב) נחלק על כך עפ"י"ד הר"ז.

ונחלקו אחרים באשה שאין לה וסת קבוע ליום מסוים, אבל רגילה להפליג יותר משלשים יום, האם צריכה פרישה בעונה בגיןית (כון דעת החוז"ד קפו סק"ג. ע"ג בשבט הלווי; טהרת הבית ח"א עמ' קמطا), אם לאו (סדרי טהרה קפט סק"ב. וכן

הורה בשוו"ת אגדות משה י"ד ח"ב עב וח"ג מ"א. וכבר הראו שכ"כ הריטב"א כאן, ולא היה לעניין האחרונים). ויש מפרשים באשה שיש לה וסת ומהשער שעכשו הוא זמן וסת [ו'עונתה] – ככלمر ערונת וסתה[, שאסורה עליו כי harusים שמא תראה עתה, ואפילו אם נוקטים וסתות דרבנן] ולאחר שעבר הסת מותרת כי אין אנו מוחזקים שמא ראתה כדלהן – בזמן הסת אסורה מהחשש שמא תראה בשעת תשמש, כדיין כל הנשים שהצרכו לפירוש בשעת וסתן (כון כתבו הראשונים בדעת הריב"ף והרמב"ן – ערמ"ב ז' ומ"מ הל' אישו"ב ד,ט. וכן דעת הראב"ן (נדה שלג) והרא"ה בבדוק הבית ז-ג).

א. לדעה זו אין כלל מקור לדענה כוונון בגיןית. וכ"כ אחרים בדעת הראב"ד שלא כתוב בספרו עונה בגיןית. ע' חכם צבי קיד; קוו"א לשׂו"ע הגרא"ז ר"ס קפט. ואף לדעת רשי" רם"ב ז"א שלא הזכיר דין זמנה אלא להצריכה בדיקה אבל לא לפרישה בזמן העונה – ע' בדברי הגרא"ז שם.

ב. כעין החליק הזה, בין חשש שמא ראתה לחשש שמא תראה, כתוב בנו"ז (קמא י"ד נה, הובא בפ"ת קפ"ד סק"ב), שאפילו לפי מה שאנו נוקטים וסתות דרבנן, סfork לזמן הסת אסורה מההתורה, וכעין שאמרו 'לשם מות לא חיישין', לשם ימות חיישין. וכן נתה החת"ס בכמה מתחשובותיו. ואולם ממשות דברי הראשונים והשׂו"ע שגם החשש שמא תראה אינו אלא מדרבן (ע' שבט הלווי ח"ד צ').

רבה בר חנה אמר: אפילו הגיע שעת וסתה גמי מותרת. קסביר וסתות דרבנן. אף על פי של אשא אסורה עד שתתברר בשעת הסת [שכן משמע מהלשון שאמרו 'תבזוק'] גם שסתות דרבנן – קולא היא שהקלו בבא מן הדרך כיון שהוא טובעה ומיפויינה קודם תשמש, אין לך בדיקה גדולה מזו (כדლעיל יב). או גם כיון שאין יודעים, תולמים לקולא שמא בדקה ומצאיה תהור או שלא ראתה (עפ"י רם"ב). נראה שגם לפי ההסביר השני, דוקא בבא מן הדרך הקלו לסfork על הספק. וכן משמע מהמשך דברי הרמב"ן).

הרשב"א והסיף שאפשר שהקלו בעונה סמכה לוסת, אף"י שלעולים גם אם תבדוק או ותמצא טהורה אסורה כל עונת חוסת – שמא אף בזו הקלו בבא מן הדרך כדרך שהתייר לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוזא לזרק, אפשר בעונה הסמכה לוסת [ומישמע שוחול לשיטתו בתורת הבית (ו,ב) שהתייר ליזא לזרק לפקד בתשmis, ואולם דעת התוט' (יבמות סב:) ו"פ' שלא התייר אלא שאר ענייני קורבה]. ומ"מ כתוב הרשב"א שאין הכלה כן אלא כרבי יוחנן אמר בסמוך שאסורה עד שהיא בכדי שתוכל לטבול. ועריטב"א שפפק על עיקר פירוש זה לסfork עליון.

(ע"ב) איש שישי לה וסת, בעלה מחשבימי וסתה ובא עליה. יש מפרשים שרבי יוחנן סובר וסתות דאוריתא, הילך אסורה עד בכדי שתוכל לטבול ולהיתר (מי"מ איסוב' ד,ט בדעת הרמב"ם).

ויש מפרשים שאיפלו אם וסתות דרבנן אינה מותרת אלא לאחר סייעור זמן שתוכל להיתר (תוס' ועוד). והם מפרשים שאף רבב"ח דלעיל לא התיר אלא בכדי שתוכל להיתר. והרבא"ר פירש שכבב"ח התיר אף בלא חישוב הימים, ורוי"ח חולק על כך והלכה כמותו. והריטב"א פירש שכבב"ח דיבר בערה והוא שואלה או טובעה, ואילו רבי יוחנן דיבר בישנה, כמשמעות הלשון 'בעלה מחשבימי וסתה ובא עליה').

ויש סוברים לחלק בין בא בדרך לנמצא בעיר; ובא מן הדרך הקיל' משום שתובעה כנ"ל, لكن אפשרו לאחר שהגיע עת וסתה אין צורך לשאלת, אבל בנמצאה בעיר אינה מותרת לשחות עמה בין עריה בין ישנה כשלא אומرت לו כלום ולא הוא טובעה, אלא אם מחשב הימים שכילה הייתה להיתר, ובזה מדובר רבוי יוחנן (רמב"ג).

ואף בבא מן הדרך אפשר לפרש שכונות רבי יוחנן לומר שפעמים אינה צריכה לחוש לעונה בינוונית; כאשר יש לה וסת קבועה בטור שלשים יום, שאז מחשבימי וסתה ודין בכך וא"צ לחוש שמא ראתה בעונה בינוונית ולא היה לה זמן להיתר מאן אלא תולח להקל שראתה בזמנן וטבלה (ר"ץ עפ"י הרמב"ג).

– מכאן דקדקו בירושלים שאין לאשה להשותות ימי וסתה אלא לטבול בזמננה (ריטב"א). וכתבו אחרים שאף לפני דעת הפסוקים שבזמן הזה אין טבילה בזמננה מצוה (ע' להלן לט), אם בעלה בעיר או עשוי לברוא העירה מזווה עליה לטבול בזמנן ולא להשותות בטבילה. ואף מעוררת או זקנה הדין כן. ואם אין בעלה שווה עמה, כתבו (עפ"י הוה"ק) שאין לה לטבול, ויש מותרים. ע' סדרי טהרה קפ"ט, שבת הלוי ח"ב קא ושיעורי שבת"ס' קצין, טהרת הבית ח"ב עט' תמו ואילך).

ע' תרומות הדין (קא) שהביא מכאן לענין ההלכת נר חנוכה של מי שאשתו מודלקת עלייו בביתו, שאין לו לחוש לשכחה או לטעות שארעה לה. ואעפ"י שכאן אמרו שבודאי ראתה אין לסfork על כך שטבלה, ורק בגיןוף הספק שמא לא נטמא – י"ל שסביר שהוא רק בדאוריתא, אבל בדרבנן יש לסfork בכל אופן, שרי הספק שמא לא ראתה הוא רחוק מאד, ועיקר סמיכתנו הוא על כך שטבלה, וא"כ מסתבר שה"ה בדרבנן אף לא צירוף ספק.

ומכל מקום אין להזכיר מזה לענין הראואה כתם, לסfork על כך שטבלה, שוננה נר חנוכה שעיקרו דרבנן.

– עוד ממשע מכאן, שאשה שהיא גילה לראות נידות ימים ידועים, סומכים על הרוב שטעינה נסתם לאחר עברו מספר הימים. ומפשט הגمرا משמע שאיפלו ודאי ראתה סומכים על כך [שהרי לא דנו בראתה ודאי אלא משום שאין לסfork בוה על החזקה שטבלה, אבל לא משום החשש שמא המשיכה לראות לאחר ימי נדרתה. וצ"ע בדברי הגראע"א] (עפ"י ספר זכרון יוסף, חזון איש פא [ובגד"ט קצ'ו, כג' ד"ה עוד ראיות) הקשה מהסוגיא בדף סח ולכך נדחק לומר מהגרע"א שرك בספק ראתה תולים שפסקה מלראות, ואולם בחזו"א תירץ הקושיא ממשם].

וע"ש בחזו"א שהקשה מדרכי הרשב"א (המובא בב"י קפ"ו) שימושו דעתו שא"א לטרור בלב הפסיק טהרה. וככאורה י"ל שאמנם

מדאוריתא סמכים על הרוב אבל הכם הזכיר שתוודא הדבר ע"י הפסק דוקא, וכך מתוך שאנו מניחים שהפסיקה מלאות, וראי עשתה כדיינה וויאה שהפסיקה, אבל ללא הפסק לעולם אינה נטהרת מדרבנן).

'חבר שמת והניכח מגורה מלאה פירות, אפיילו חן בני יומן – הרי חן בחזקת מתוקין' –
כך מוסר הגרא"ח קנייבסקי שליט"א על הנחת החזו"א זצ"ל (בסוף ספר טעמא דקרא' אות לח): 'כשהביאו דבר החיב במעשר, היה מצוה לעשר מיד, שלא להשאות דבר שאיןו מתוקן בביתו. (וע' נדה ט"ז ב' וברמ"ס פ"ז.
משמעותה ה"ז ובתוס' קדושין כ"ז ב' ד"ה מעשה וב"מ י"א א' ד"ה עישור ובר"ש מע"ש פ"ה מ"ט').

וזאיבעת אימא ספק וספק הוא וכדרבי אוושעא, דאמר ר"א מערם אדם על תבאותו ומכויסה
במוחן שלחה כדי שתהאה בהמתו אוכלת ופורתה מן המעשר'. ואם תאמור, חבר זה הייך יערם להפקיע

מידי מעשר, והלא מגונה הדבר (ע' ברכות לה:)?

אפשר לומר שאין גנאי אלא אם מפקיע למזרי מעשר, כגון שמכניס דרך גנות לאחר גמר מלאכה,
אבל כשמכניס התבואה במוחן שלחה אין כאן הפקעה, שהרי יכול עתה למרח אלא שחווש לבני ביתו
שלא יבואו בינוים לידי תקללה, לכך מכניסה במוחן לשעה מהר"ם חלאוה פסחים ט).

נקט כהנחה פשוטה שאם יمراה עתה בתוך הבית, יועל מירוחו לחיים. והוא כדעת רבב"ם רmb"ן ריטב"א ור"ג, שגם חיטים
ושערורים שדרון להימורה בחו"ז, אם נמרחו בתוך הבית – חיבים. וכן פסק החוזן-איש (מעירושות ג, א, ד, י) להחמיר. [ואף על
פי שמדובר כאן בפירות שבמגירה והרי נגמירה מלאכתם בבית וחיבים – אפשר לדוחק שהפסק הוא במקצת פירות ונחשב
לוירה מעט מעט' ופטור. זצ"ע. עפ"י חז"א שביעית א, ייח]. ואולם דעת ר"ש' ותוס' ורשב"ם ורשב"א ורבנו אפרים שדברים
שגמר מלאכתם בחו"ז, אין מועיל להם מירוחו בתוך הבית.

ולדעה זו אפשר לומר שאפיילו ספק רחוק כוה, שהוא נהג החבר שלא כראוי, דו"ו להחשב 'ספק' – וכמו שוחכיה מכאן והמהיר"ק
(קעא). גם יתכן שעשה כן החבר מחשש שתיטרפ שעתו ולא יספק לעשר. וע' גם בשפת אמות פסחים ט.

עוד יש לומר שכאן דוקא מצרפים ספק רחוק, מפני שהפסק השני נוטה יותר לפטור, שהרי רוב חבירים מעשרים הם (ע' בשער
המלך הל' מאכילות אסורתות סוף פרק ח. וכמו שמצרפים לספק ספק באשה שבא בעלה לאחר ימים מורבים הספק שהוא לא
ראתה דם, והלא דבר רחוק הוא – אך כיוון שמן הסתם טבלה לכך מצרפים ספק קל עמו. ובונג יום טוב (צב ד"ה ולוח) כתוב
ולוחכיה מודה שאפיילו ספק קטן מצרפים לס'ס, ואני מוכרכ'ה).

עוד על שיטות הראשונים בפירות שנכנטו הביתה קודם קודם גמר מלאכתם בתוך הבית – ע' בשאלות ותשובות
ליסכים בבבא-מציעא פה. וע"ע בספר אפיקי ים ח"ב בט.

גמר מלאכתם בבית והוציאם וחזר והכניסם דרך שער הביתה – בתוס' (במנחות סז) משמע שאיןם מתחייבים. והמאירי (הביבצה
לד': נסתפק בהה. ובמנחת חמוץ (שצזה) ובחזון איש (שביעית א, ח) נקטו לחיב. וע' שאגת אריה צז; דובב מישרים ח"א צה
ובהגחות מלא הרועים – מנחות סז; ברכת שמעון פסחים ז; חדושי ר' שמעאל שם ח).

[ואף אם נוקטים שלulos לא יבואו שוב להזיב תרומות ומעשרות מדאוריתא, אסור לאכלם אכילת קבע מדרבנן (ע' חז"א
מעשרות ד, י). ויש סוברים שבאופן זה שלא יבואו לידי חיזב, כגון שחייבים במוחן ודש בכית – מותר לאכול אכילת קבע
(עתוס' מנחות סז: מרבנו אפרים; רmb"ן כאן ורשב"א ורבנו יונה ברכות לא בשם 'יש אומרים', וע' גם בשורת הרשב"א ח"א
שסא), כי לא אסרו אכילת אדם אלא אם אפשר לבוא לידי חיזב].

והרי"ד כתוב שהיו נהגים כן גם חבירים, ולא כדי לפטור מעשר אלא כדי שלא יבואו לידי תקללה. וזהו
מה שאמרו 'בא וראה שלא כדורות ואשונים דורות האחוריונים... דורות האחוריונים היו מכנים פירותיהם
דרך גנות...'. הרי שדורות האחוריונים היו נהגים כן, ואפיילו החברים שבהם.

'מעשה בשפחתו של מסיק אחד בירימון שהטילה נפל לבוד...'. המגן-אברהם (תקפו סק"כ) הוכיה שמצוה לקבר נפלים [זוּהַ דָּלָא כְּדָבֵר חֹות יָאֵר (סה, בסעיף ו בתשובה) שכותב להוכיה מכאן שאין צרי]. וכותב שהוא שמו זכר בכמה מקומות בו רושם טליתן בו נפלים – אפשר שגם גם בהשלכה לבור מתקיימת מצות קבורה. או אפשר שמדובר בשפיר שאינו נפל ודאי.

ובחzon איש (ו"ד רה, ט) כתוב לחלוק על הסברים אלו, שהרי כיון שאינו משתמר בבור, כמו שאמרו כאן – אין זו קבורה, ומזכות קבורה מתקיימת רק בסתימת הגוף. ומה שכותב שמדובר בשפיר – עדין ייאסר מספק שהוא הוא נפל. ועוד, לפי תירוץ אחד שבגמרא כאן מדובר בנפלים ואותו בור שמטילים בו הנפלים והסיק שם שנראה עיקר כדעת מגן אברהם שיש מצות קבורה בנפלים, והואו בור שמטילים בו גוףו שם.

מבואר בתוס' ובתורה"ש שהיתה זו שפה נגענית והטילה לבור נפל שלה.
 והנה לשיטת ר' שמעון (ביבמות סא. ועוד) אין עכו"ם מטמאין באלה ממש אtam קרוין אדם ואין העכו"ם קרוין אדם (והלכה כדבריו לשיטת הרמב"ם), והרי מבואר כאן שבן השפה מהטמא באלה, ומוחך שעבד בנענין בכלל 'אדם'. וכן מורים פשטוות הדברים – ע' ויקרא כ, כח וברש"י; גטין לה: ערכין כת. וברש"י ד"ה מادرם; תוס' מגילה כג: ד"ה ואדם.
 ואולם בבית יוסף (או"ח קנט, יג) הבא בשם המנהיג, שאין ליטול ידיים מעכו"ם ועובד, לפי שאינם בכלל 'אדם'. וכן יש להעיר מדברי התוס' בסנהדרין טו. (ד"ה מادرם) לחוד תירוץ, שאין ממש גמור לפרש לשון 'אדם' שבמשנה על עבד. אם כי אין שם ראייה, שלשון תורה לחוד ולשון הכתמים לחוד].
 ויש מקום לישב לפי דעת הסוברים שטומאה רצוצה דינה כמגע ולא כאחל (ע' במציאות דעת נזיר נג-נד) הלכך מטמאה אף بماי שאינו קרוין 'אדם'.
 ולפי זה יש להעיר בגטין כג: אמרו מה אתם בני ברית אף שלוחכם, חומ"ל מה אתם אדים אף שלוחכם אדים, אלא שלא נחית למחוקת התנאים אם עכו"ם בכלל 'אדם'.
 וע"ע בפרי מגדים שם (טו); שדי חמד (فات השדה מערכת א, ט) בית האizer (א, ט); דובב מישרים ח"א סה.
 ויש לישב בזה הפירוש המבו בא ברש"ג, וכ"ב רשי בע"ז מב, שאותו כהן חכם היה ומורה הוראה. והקשחה על כך הלא אין לו להטמא לנפלים אפילו הוא קרויביו – אך י"ל שאותו כהן סבר שאין עבדים מטמאים באלה. [רש"י בפסחים (ט) כתוב שהיה כהן קרוב. ומשמע שפריש שהיה והנפל של הגבירה ולא של השפה (ע"ש בתוס' שצדרו בזה. וכ"ב מהר"ם הלאה). וועל כן הוסיף רש"י שלא נזהר באזהרות טומאה, וגם לא הזכיר שם שהיה חכם ומורה הוראה.]

דף טז

'כאן שבדקה עצמה כשיעור וסת' – יש מי שצדד ששיעור וסת' שאמרו כאן הוא שיש שעות או שעה אחת (כדיללן סג: לענן שיעור עננה), ואין זה 'שיעור וסת' המזוכר לעיל בוגדרה במשל של שימוש יוצא ועד בכנס, שפשות שבשיעור זה אין לחוש לכלום וטוהרה (עפ"י אוצר חיים. ובזה ישב כמה קושיות).
 גם מישבת קושית הגרע"א, מה חדש יש שטמאה בשמצאה בסמוך לסת', הלא אשה שיש לה וסת' אינה מטמאת למperf. ולהאמור התייחס הוא שטמאה למperf משעת הסת'. וכנראה רעכ"א הבין שהכוונה כאן בסמוך ממש לסת'. גם משמע שנקט שאשה שראתה לאחר וסתה בתוך מעט לעת אינה מטמאה למperf אלא משעת וסתה ולא קודם לכן. ובספר ליקוטי הלכות לעיל ד' ציד לומר שטמאה למperf מעט לעת.

ופסק שם שאישה שקיןנה עצמה באותו מקום שלא לשם בדיקה, ומזהה בו גם פחות מכך טהורה, כי ודאי בדקה גם מסביב באותו מקום ששייכת הימצאות מאכולות, הכלך לא גורו בו לטמא מדין כתמים).

ג. בש"ת אגרות משה (ז"ד ח"ב סח) נקט [עפי"ד הרמב"ם הרוז'ה והשו"ע]. ואולם רשי"ז לא כתב כן] שאף לרבי אינה טמאה מודאי אלא טמאה מדאוריתא מספק [שלא בטומאת כהן שהיא מדרבנן], ולכן אפילו לדבורי אינה קובעת וסת בدم הנמצא על העד שאינו בדוק לה [ולמד מזה לכל מראה שמוצאת בבדיקה שאוסרים אותו מספק], שאינה קובעת בו וסת. ובקה"י (בכתבים החדשים יז) צד בוה, ע"ש].

ג. האשה שהיתה עושה צרכיה וראתה דם (עם מימיה); אם הייתה יושבת – טהורה (שם מקום מי רגלים הוא בא ולא ממוקורה). ואם עומדת – רבי מאיר מטמא (כיוון שהזוקה היא חורו מ"ר למקור והביאו עמו דם) ורבי יוסי מטהר. והסיקו שר"מ מטמא ודאי משום נדה.

לפר"ה, רבי מטהר רק מטמאה ודאית אבל מטמא משום כהן. והתוס' כתבו בתחילת הפרש שלרבי יוסי טהורה לממרי.

דף טו

כו. הרואה כהן, האם מטמא את בועלה, למperf' או מכאן ולתבא?

הרואה כהן – הרוי טמאה מדרבנן. וכן בועלה טמאה מדרבנן כדי בועל נדה [ואין זה זומה לטומאת מעות לעת דרבנן שלא טימאו את הבועל למperf' מפני שאינה אלא סייג שהרי לא ראה אלא עתה, משא"כ כאן שהכתם לפנינו והרי לא נתעסקה בדברים המכתיים]. לדברי רבי מאיר – טמאים אף למperf', שהיה ר"מ מהמזר בכתמים. ולדברי חכמים – מכאן ולהבא ולא למperf'. רב פירש משנתנו הכרבי מאיר, ושמואל ורבי יהונתן פירשו כרבנן (וכן היל' רמב"ם הל' מטמאי משכב ומושב ג,ח).

כט. האם הנשים בחזקת טהרה לבעליתן ואין צורך לדוד טהרתן, אם לאו?

שנינו, כל הנשים בחזקת טהרה לבעליתן. וכן הבאים מן הדרך – נשיהם לחם בחזקת טהרה, ואין אומרים הויאל ואיינו בעיר אין הדבר מוטל עלייה. ודוקא שבא ומזהה בתוך ימי עונתה (ריש לקיש מושם רב היודה נשיאה), אבל לאחר שעברו ימי עונתה – שלשים יום – אינה מותרת ללא שembrar (רש"י, עפ"י היירושלמי). א. הרמב"ן פירש בין באשה שאין לה וסת בין שיש לה וסת קרצה משלשים יום [ככمان אמר וסתות דרבנן שהיא בחזקת טהרה כשבא מהדרך] – לאחר עונה אסורה לדברי הכל, אם אינה אומרת טהורה אני.

וררמב"ם מפרש כמשמעות שעכשיו הוא זמן וסתה – אסורה שמא תראה בשעת השימוש, אבל לאחר שעבר הזמן הזה מותרת, כמ"ד וסתות דרבנן וככלහלו.

ב. צ"ע שמא מה שהזכיר בדיקה לאחר שעברה עונה, וזה דוקא בכך מן הדרך שאין מוטל עליה הדבר, אבל בנמצוא בעיר סומכים על הרגשותה. ונראה שלאחר שעברה עונה צריכה בדיקה לעולם עד שתראה. ומוועיל לה בדיקה זו ואין חושים שמא כבר יצא דם בעונה ועבר רושמו. וצ"ע האם צריכה בדיקה שחרית וערבית כשאיתנה עוסקה בטהרות (עפי"ז חוו"א עט,ג).

הגייה שעת וסתה (הקבוע); רב הונא אמר, שסובר 'וסות דאוריתא' הלך מהזקנים אותה בטומאת ספק, שאורה בזמנו בא. מלבד אם הוא וסת המורכב מימיים וקפיצות, כיון שהוא תלוי במעשה יש לומר לא קפיצה ולא ראותה (כן שנה רב אשיה בדברי רב הונא). ורבה בר בר חנה התיר בכל וסת, שסובר 'וסות דרבנן'.

א. יש מפרשימים שלם"ד וסתות דרבנן אפילו לא עבר זמן שיכולה לטבול ולהיתר, כל שאין ידוע לנו אם בדקה אם לאו – מותרת. ואם שותה כדי שיכולה להיתר, אפילו לרבות הונא מותרת מטעם ספק ספקא (עפ"י מגיד משנה בדעת הרמב"ם איס"ב ד, ט [זומ"מ בשעת וסתה אסורה שמא

תראה, בדברי ריש לקיים]; רש"י; רmb"ן [אלא שפירש שלא עברו שלשים יום, כנ"ל].

ויש אומרים שאף למ"ד וסתות דרבנן אין התר אלא בשעה ימיים בכדי שיכולה לטבול [וכדברי רב יוחנן בסמור]. ולמן דאמור וסתות דאוריתא אפילו באופן זה אסור אם לא שאלה, שקרוב לדאי שראתה (עפ"י Tos, ר"ש ועוד. וצ"ע כשבור וסתה ובדקה פעם אחת ונמצאה טהורה, האם צריכה לבדוק אה"כ שב. חז"א עט, ד). וכשותה תלוי בקפיצות, לדברי הכל אין

צרייך להמתין עד זמן שותכל להיתר (ש"ר קפוד סקל"ג).

ב. גם כשותה תלוי במעשה, יש לה לחוש לזמן עונה בגיןות כאשה שאין לה וסת כלל, שמא או ראתה דם ללא מעשה. ובין שהיה הוות מרוחק משלשים יום בין שהיא בתוך שלשים (עפ"י

תורת הבית הארוך, מובה בטור י"ד קפט; ש"ע קפוד, יב).

רב שמואל בשם רבבי יוחנן אמרו: אשה שיש לה וסת, בעלה מחשב ימי וסתה [אם שהה בדרך שבעה ימים אחר וסתה והיא עומדת עתה ביום שיכולה להיתר] ובא עליה. ודוקא כשהיאין יודע ודאי שראתה, אבל ודאי ראתה – אין ספק מוציא מיד' ודאי ואסורה עד שתאטמר שנתרה (זה"ה כשותה בחוקת טומאה כשיצא, כדיעיל יב). ואין חילוק בין יליה [שבושה מלטבול] לזקנה (כפרש"י).

ימ' שרבי יוחנן סובר הרבה הונא וסתות דאוריתא (עפ"י ריב"ף ורmb"ם). ו"א שסובר וסתות דרבנן ואעפ"כ צרייך שעיבור זמן שיכולה להיתר (עפ"י Tos, ר"ש, רmb"ד ועוד). ו"א שרוי"ח מדבר דוקא בעיר ולא תביעה, אבל בא מן הדרך אין צרייך לשאול שמתוך שתובעה אין לך בדיקה גודלה מזו (רmb"ז).

דין אין ספק מוציא מיד' ודאי' נתבאר בפסחים ט.

דף טו – טז

טט. האם וסתות דאוריתא או דרבנן, ומאי נפקא מינה?

כאמור, פרשו בגמרא שרוב הונא ורבה בר בר חנה נחלקו האם נוקטים וסתות דאוריתא וכל אשה שוגיע שעת וסתה הריה בחוקת טמאה ואסורה לבעלת, או דרבנן הלך כשבא מן הדרך ואין ידוע אם בדקה וטהורה אם לאו – מותרת (ו"א רק כשבור זמן כדי שיכולה להיות להיתר אם ראתה בשעת וסתה, כנ"ל).

וכן נחלקו בדבר תנאים, וכן רב ושמואל (בדברי רב נחמן בר יצחק): באשה שיש לה וסת והגי' שעת וסת ולא בדקה ולאחר מכן בדקה ולא מצאה דם – יש סוברים וסתות דאוריתא הלך חוששת שמא היה דם בשעת הוות ואבד, שאורה בזמנו בא (רבי אילעודה; שמואל) [מלבד אם הייתה במחבא שאו אפילו לא בדקה

טהורה – שחרדה מסלקת את הדמים. רבי מאיר], ויש אומרים שモתרת (רבי יהושע; חכמים; רבו).

בדקה עצמה לאחר שעת הוות בסמור לה ממש ומצאה טהורה; לדברי רבי זира סובר רב שאעפ"י שותות דאוריתא – טהורה.